

การจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง
อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่
SOLID WASTE MANAGEMENT ACCODING TO IDDHIPĀD IV BANWIENG
MUNICIPAL DISTRICT, RONGWANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

นัทรพงศ์ เวียงสาม*
Mr. Nattapong Wiangsam
พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติวัฒนโณ ดร.,
ดร.ดำเนิน หมายดี**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือประชากรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 7,420 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเทียบสัดส่วน (Proportional Multi-Stage Random Sampling) ตามขั้นตอนคือทำการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 380 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหา ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยบรรยายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ โดยใช้แจกแจงความถี่ (Frequency) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่ม

* นิสิตปริญญาโท ๕๗๐๘๔๐๕๐๒๘ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,
(ศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, ๒๕๕๘).

**
อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

ข้อมูล (Data Grouping) สารสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Comteut Anelysis Technigue)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาล บ้านเวียง อำเภอร่องกวางจังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.51$)

๒) การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มี เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้ต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหา คือ ขยะมูลฝอยซึ่งเกิดจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง รวมไปถึงประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือดีพอ หรือประชาชนบางส่วนยังไม่พร้อมที่จะนำวัสดุเหลือทิ้งกลับมาดัดแปลงใช้งานข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการสนับสนุนมากกว่านี้ในการส่งเสริมให้ประชาชนมาสนใจขยะเพื่อให้เกิดรายได้เสริม แต่เจ้าหน้าที่บางส่วนก็มีความใส่ใจงานจริงแต่ไม่ค่อยทำกัน และยังขาดเจ้าหน้าที่มีการควบคุมดูแลอย่างแท้จริง ส่วนปัญหาจากการที่ไม่มีถังขยะตามท้องถนนทำให้แขกที่มาเยือนในชุมชน หรือเด็กที่ทานขนมตามถนนหนทางไม่สามารถหาที่ทิ้งขยะได้ทำให้ต้องทิ้งตามถนนหนทางซึ่งไม่เกิดความเรียบร้อย

๔) แนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พบว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีความพอใจ และรักที่จะแก้ไขปัญหามูลฝอยเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการที่จะลดปัญหาขยะล้นถังและปัญหาขยะล้นสถานที่กำจัดขยะของเทศบาล และมีการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้งขยะส่วนขยะที่สามารถรีไซเคิล หรือนำไปขายได้ก็ให้มีการคัดแยกและนำไปขายเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวส่วนเจ้าหน้าที่ก็มีความเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างมากเนื่องจากต้องการให้ตำบลบ้านเวียงน่าอยู่ประชาชนมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืนภายใต้แนวความคิดของนายกเทศมนตรีบ้านเวียงน่าอยู่มุ่งสู่วิถีชีวิตพอเพียง

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย, อิทธิบาท ๔

Abstract

The purposes of this study were 1) to study solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province, 2) to compare the opinion of people towards management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province by classified personal factors, 3) to study the study the problems, obstacles and suggestions about solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province and 4) to study the guideline

for development solid waste management according To Iddhibāda IV of Banweng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province.

The study was a mixed methods research. Population and sample were 7,420 people. The samples were 380 people by using the formula of Taro Yamane. The data were collected by using questionnaire and analyzed by using computer program in social sciences research for finding frequency, percentage, mean and standard deviation to describe general information. To test the hypothesis by t-test and F-test with One Way ANOVA found that was difference then test by the least significant difference. In the part of open-end showed the problems, obstacle, and suggestions, the researcher arranged the group according to the issues of open-end. Then, there was to analyze by frequency and data from interviews, the researcher will gather data on the essence of the interview, and then content analyzed.

The results of the study were as follows

1. Level of opinion of people on the solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province was found that people had the opinion level towards solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province overall was at the moderate level ($\bar{X}$ = 3.44, S.D. = 0.51).

2. Comparison of solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province by base hypothesis and analysis classification personal factors: sex, age, incomes, education, occupation was found that the people who had sex, incomes, education, occupation were not different mean rejected hypothesis.

3. Results of the study problems, obstacles, and suggestions the solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province were found that the people was not throw away the solid on the bin and there were some people did not bring the solid to recycle again. They should promote people throw away the solid on the bin every time and no had enough the officer for taking care in the community.

4. The guidelines for development for the solid waste management according To Iddhibāda IV of Banwieng Municipal District, Rongwaung District, Phrae Province found that the municipal officials are satisfied. And loves to tackle solid waste is huge, especially the need to reduce waste and overflow tank overflowing garbage problem of municipal waste disposal site. They should have the awareness to the people to sorting household waste before dumping the waste that can be recycled. Or to sell it to a sorting and selling to generate income for the family, the staff was attentive. And is a very responsible job, because you want to make your

home livable town residents healthy sustainable under the concept of livable town house, the Load mayor Banwieng raised towards life sufficiency.

Keyword: Solid Waste Management Accoding, Iddhipād IV

๑. บทนำ

ปัญหาขยะในเมืองไทยเป็นปัญหาโลกแตก เป็นเวลาหลายสิบปีที่เจ้าหน้าที่ทางราชการ หน่วยงานวิจัย สถาบันทางการศึกษา พยายามหาหนทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะล้นเมือง ไม่มีที่ใด ยอมให้ก่อสร้างโรงกำจัดขยะใกล้ที่อยู่อาศัยของตนเอง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทั้งๆที่เสียงบประมาณตั้งมากมายพาเจ้าหน้าที่ไปดูงานที่ต่างประเทศ ใช้งบประมาณในการรณรงค์ให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา เรื่องขยะ มีเทคโนโลยีมากมายที่สามารถจะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ แต่ปัจจุบันยังไม่มีที่ ไหนในประเทศไทย สามารถจัดการขยะได้อย่างครบวงจรเป็นที่พึงพอใจของคนทุกฝ่าย

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแพร่รายงานว่า การแก้ไขปัญหาเรื่องขยะของเสีย อันตรายจากชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัดแพร่ จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือ กันแก้ไข จากข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๘๔ แห่ง พบว่าจังหวัดแพร่ มีปริมาณขยะมูล ฝอย จำนวน ๔๔๒ตันต่อวัน มีการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง เช่น เทกอง เมากลางแจ้ง จำนวน ๒๙๘ ตันต่อ วันคิดเป็นร้อยละ ๖๗และมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๑๔๔ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ปัจจุบันจังหวัดแพร่มีปริมาณขยะสะสม กว่า ๓๖,๕๐๐ ตันจาก ๕๒ อปท. ที่มีที่ทิ้งขยะในสถานที่ กำจัดที่ไม่ถูกต้อง ในขณะที่ยังอีก ๓๒ อปท. ไม่มีที่ทิ้งขยะ ใช้วิธีกำจัดขยะโดยให้ชาวบ้านจัดการกันเอง จากการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นและความพร้อมในการระงับเหตุไฟไหม้บริเวณสถานที่กำจัดขยะ มูลฝอย พบว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ในหลายแห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งหลายแห่งมีการจ้างเอกชนดำเนินการ ซึ่งผลจากการลงพื้นที่บ่อขยะเอกชน พบว่าไม่มีการฝังกลบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น แหล่งกำเนิดของเชื้อโรค แมลงและสัตว์นำโรค การปนเปื้อนลง ส่งแหล่งน้ำ กลิ่นเหม็นและถ้ามีการเผา จะทำให้เกิดมลพิษหมอกควัน เป็นต้นผลกระทบที่เกิดจาก ปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดแพร่ สมควรอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนในจังหวัดต้องให้ความสำคัญและ ร่วมมือกันแก้ไขโดยเร่งด่วน ตลอดจนประชาชนในทุกพื้นที่ต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันและ แก้ไขปัญหานี้ ทุกครัวเรือนต้องให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ มากที่สุด ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดตามท้องถนน แม่น้ำลำธาร พื้นที่ป่าหรือที่สาธารณะ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นทุกแห่ง ต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแม้มีการจ้างเหมาให้เอกชน ดำเนินการ ก็ต้องมีการติดตามควบคุมกำกับ ให้ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาการเช่นเดียวกันหากทุก คนในสังคมให้ความสำคัญกับปัญหาขยะและมลพิษที่เกิดขึ้น และร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาขยะ อย่างจริงจัง โดยปฏิบัติให้เป็นปกตินิสัยอย่างต่อเนื่อง เชื่อได้ว่า จังหวัดแพร่ จะหลุดพ้นจากจังหวัด ที่มีปัญหาในการจัดการขยะลำดับที่ ๘ ของประเทศ^๑

ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า การทำงานทุกประเภทซึ่งผู้หวังความสำเร็จ ในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ด้วยสิ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท”ซึ่งหลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย หลักธรรม ๔ ประการ ถือเป็นคำสอนที่มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนรากฐานแห่งความสำเร็จตาม

^๑จิรวิญา สมลังกาม, “จังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่มีปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยลำดับที่ ๘ ของ ประเทศ”, NNT กรมประชาสัมพันธ์, (๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗).

ประสงค์ เป็นหลักคำสอนที่เน้นความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานงาน ความหมายอีกนัยหนึ่งของหลักอิทธิบาท ๔ คือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ความพอใจ คือต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป ๒) วิริยะ ความเพียร คือขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทนเอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ๓) จิตตะ ความคิดมุ่งมั่น คือตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตผูกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ๔) วิมังสา ความไตร่ตรองหรือทบทวน คือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ หาคะเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง หากนำคำสอนของหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน^๒

ดังนั้นจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามความประสงค์ของเทศบาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ เข้ามาช่วยเสริมให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลให้มีจิตสำนึกร่วมกันและมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันในการจัดการขยะมูลฝอยให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเทศบาลต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียงอำเภอร่องกวางจังหวัดแพร่

๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียงอำเภอร่องกวางจังหวัดแพร่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียงอำเภอร่องกวางจังหวัดแพร่

๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาในการนำหลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเวียงอำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียงอำเภอร่องกวางจังหวัดแพร่ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

^๒ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๐.

๔. ผลการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างของประชาชนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗ อายุมากกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๒๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕ รายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ จำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘ และอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $S.D.=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยเชิงพุทธตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=0.55$) ด้านวิริยะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$, $S.D.=0.57$) ด้านจิตตะอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.52$, $S.D.=0.55$) ส่วนด้านวิมังสาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.39$, $S.D.=0.58$)

๓. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ดังนี้ ด้านฉันทะ พบว่า เจ้าหน้าที่มีความรัก ความเพียร และความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่ของตนเองเพื่อที่จะลดปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดลงและได้ส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการทิ้งขยะให้ถูกวิธี เช่น รู้จักคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้สามารถนำมารีไซเคิลหรือขยะที่ขายได้ เพราะขยะเหล่านี้สามารถย้อนกลับมาเป็นรายได้ให้กับประชาชน ด้านวิริยะพบว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียรความมุ่งมั่นที่จะจัดการปัญหาขยะมูลฝอยเป็นอย่างมากเพราะพบว่ามีปัญหาในสถานที่กำจัดขยะซึ่งไม่มีพื้นที่มากพอที่จะรองรับขยะจำนวนมากได้จึงมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการคัดแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือนก่อนทิ้งแต่บางครัวเรือนยังไม่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งซึ่งคิดว่าขยะเป็นของสกปรกเหม็นไม่กล้าที่จะคัดแยกหรือทำความสะอาดจึงส่งผลให้ส่งผลกระทบต่อขยะล้นถัง ด้านจิตตะ พบว่าเจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อการปัญหาขยะอย่างมากที่สุดโดยการกระตุ้นให้ประชาชนได้มีความรู้โดยการประชาสัมพันธ์จากหอกระจายเสียงของเทศบาลและมีการกระจายข่าวทุกหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและยังมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีกิจกรรมในการส่งเสริมการสร้างรายได้จึงทำให้เห็นว่าทางเทศบาลได้ให้ความสำคัญกับภาคประชาชนเป็นอย่างมากเพราะเมื่อประชาชนมีปัญหาหรือข้อเสนอแนะของชาวบ้านที่นำมาเสนอก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วนอยู่เสมอเพื่อที่จะต้องการให้ตำบลบ้านเวียงน่าอยู่ประชาชนมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืนแต่ประชาชนบางส่วนขาดการเอาใจใส่ดูแลขยะของตนโดยคิดว่าขยะก็คือขยะคือสิ่งสกปรกไม่ยากจับหรือสัมผัสจึงทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้านวิมังสา พบว่า เทศบาลได้มีการจัดทำประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและพร้อมทั้งไม่ให้มีถังขยะตามถนนหรือที่สาธารณะเนื่องจากป้องกันมิให้มีขยะล้นถังและลดปริมาณขยะแต่ตัวของประชาชนเองที่กลับไม่ใส่ใจที่จะเข้าอบรมเนื่องจากบางครั้งก็ติดหน้าที่การงานของตนประชาชนบางส่วนมีความคิดเห็นต่อโครงการคัดแยกโดยคิดว่าดีเพราะตอนนี้ทางเทศบาลได้ทำโครงการในการคัดแยกขยะทำให้เราได้มีการคัดแยกทำให้มีการแบ่งแยกประเภทอย่างชัดเจนทำให้ลดปริมาณของขยะลงแต่อยากให้ทางเทศบาลมีการ

ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนให้รับทราบให้มากกว่านี้พร้อมยังต้องปฏิบัติและให้หน่วยงานจัดทำเป็นตัวอย่างเพื่อความสะดวกต่อการพัฒนาการจัดการขยะ

๕. สรุปผลการวิจัย

๑) **ด้านฉันทะ** พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ ด้านฉันทะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชน มีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะอยู่ในระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาล ชอบแก้ไขปัญหาและควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.72$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในการเก็บกักขยะมูลฝอยในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.51$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีความพอใจ ในการรวบรวมขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.73$) ส่วนข้อที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความรักงานในการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอยต่างๆในชุมชน ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.75$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.75$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความพอใจในหน้าที่ในการแปลงรูปขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.58$)

๒) **ด้านวิริยะ** พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ ด้านวิริยะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะอยู่ในระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งาน ในการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.71$) ส่วนระดับปานกลางได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียรสู้งานในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.56$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.74$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการเก็บกักขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.73$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.74$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเพียร สู้งานในการแปลงรูปขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = 3.30, S.D. = 0.80$)

๓) **ด้านจิตตะ** พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ ด้านจิตตะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะอยู่ระดับมากได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความใส่ใจงานต่อการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.74$) ส่วนระดับปานกลางได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเอาใจใส่งานในการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = 3.47, S.D. = 0.71$) รองลงมา เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความอุทิศตัวต่อการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.72$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมี

ความจตจ่อในการรวบรวมขะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๓, S.D. = ๐.๓๖$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีความใส่ใจงานในการเก็บกักขยะของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๑, S.D. = ๐.๓๐$) และเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความใส่ใจงานต่อการแปลงรูปขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = ๓.๓๓, S.D. = ๐.๓๔$)

๔) ด้านวิมังสา พบว่าจากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ของเทศบาลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านวิมังสาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๙, S.D. = ๐.๕๘$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสาอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกข้อคำถาม ดังนี้ บุคลากรเจ้าหน้าที่เทศบาลมีการไต่รตรงในแก้ไขปัญหาควควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๒, S.D. = 0.๓๑$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการพิสูจน์ในการเก็บกักขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๓๖, S.D. = ๐.๓๓$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการไต่รตรงในการรวบรวมขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๔๒, S.D. = ๐.๓๒$) เจ้าหน้าที่เทศบาลมีการตรวจตราในการขนถ่ายขนส่งขยะมูลฝอยในชุมชน ($\bar{X} = ๓.๓๘, S.D. = ๐.๓๕$) เจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีการปรับปรุงแก้ไขการแปลงรูปขยะมูลฝอยของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๓๘, S.D. = ๐.๓๖$) เจ้าหน้าที่เทศบาลของท่านมีการพิสูจน์ ตรวจตรา และปรับปรุงแก้ไขการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{X} = ๓.๓๘, S.D. = ๐.๓๕$)

๖. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- ๑) เทศบาลตำบลบ้านเวียงควรให้เจ้าหน้าที่ที่มีความละเอียดในการเก็บขยะมากกว่านี้
- ๒) เทศบาลตำบลบ้านเวียงควรสรรคหาคบุคลากรหรือเจ้าพนักงานที่ต้องหาบุคคลที่รักที่จะทำงานในด้านนี้จริงๆ
- ๓) เจ้าหน้าที่ควรมีความปากเพียร สู้งานและเข้าถึงประชาชนเพื่ออธิบายให้เข้าใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่านี้
- ๔) เทศบาลตำบลบ้านเวียงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงมากกว่านี้
- ๕) เทศบาลตำบลบ้านเวียงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่ประชาชนให้ทั่วถึง
- ๖) เทศบาลตำบลบ้านเวียงควรปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนและประชาชนโดยการประชาสัมพันธ์

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

(๑) หนังสือ:

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต).พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พริ้นต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘.

(๒)เอกสารและวารสาร:

จิรภิญญา สมลังกาม, “จังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่มีปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยลำดับที่ ๘ ของประเทศ”, NNTกรมประชาสัมพันธ์, (๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓).